

Tabela 5. Ruch wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze w latach 2000–2008

W latach	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Kierowani do:									
rodzin	2580	2321	2975	2716	2573	2697	2972	3124	2364
rodzin zastępczych	454	612	711	779	829	1007	1021	1006	948
przysposobienia	967	1050	1098	1030	1106	1272	1306	1193	1221
RDD	92	85	102	149	105	97	140	96	115
Inne (w tym usamodzielnienia)	4923	5373	3935	4310	4512	5453	5561	5391	6842
Ogółem	9016	9441	8821	8984	9125	10540	11000	10810	11490
	28,6%	24,6%	33,7%	30,2%	28,2%	25,6%	27,0%	28,9%	20,6%

Opracowanie własne na podstawie druków sprawozdawczych MS-16r *Sprawozdanie w sprawach rodzinnych z zakresu spraw cywilnych ...* Ministerstwa Sprawiedliwości za poszczególne lata.

W niepublicznych placówkach wielofunkcyjnych przebywało przeciętnie 64 wychowanków w 2005 r. i niespełna 56 w roku 2008.

Prezentowane powyżej zestawienia statystyczne pozwalają także na określenie jak zmieniał się udział niepublicznych placówek opiekuńczo-wychowawczych w ogólnym potencjale miejsc w placówkach w ciągu badanego okresu. I tak w roku 2005 na potencjał 18 727 miejsc w placówkach socjalizacyjnych ogółem, niepubliczne placówki socjalizacyjne posiadały 9,8% miejsc (1834). W roku 2008 na ogólną liczbę miejsc – 17 892 (łącznie w placówkach socjalizacyjnych i wielofunkcyjnych) na placówki niepubliczne przypadało 22,4% ogółu miejsc (4008). W przypadku placówek socjalizacyjnych udział placówek niepublicznych wynosił 22,8%, a wśród placówek wielofunkcyjnych 16,6%. Oznacza to, że potencjał i udział placówek niepublicznych w ogólnej liczbie miejsc dla wychowanków zwiększył się w badanym okresie ponad dwukrotnie.

Ruch wychowanków z placówek opiekuńczo-wychowawczych

Jednym z fundamentalnych założeń systemu pieczy zastępczej jest zasada prymatu rodziny, a w przypadku umieszczenia dziecka poza nią zobowiązanie do podjęcia

wszystkich możliwych działań na rzecz jego powrotu do rodziny naturalnej. Wrazem tych nadrzędnych zasad są przepisy zobowiązujące placówkę do podejmowania działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej, znalezienia dla niego rodziny przysposabiającej lub umieszczenia w rodzinnej formie opieki zastępczej. W tym celu stały zespół powołany przez placówkę nie rzadziej niż dwa razy w roku dokonuje **okresowej oceny sytuacji dziecka**. Po dokonaniu oceny zespół przygotowuje pisemną opinię dotyczącą zasadności dalszego pobytu wychowanka w placówce.

Kolejnym ważnym działaniem na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej, umieszczenia w rodzinie przysposabiającej lub w rodzinnej formie opieki jest **indywidualny plan pracy**. Wychowawca odpowiedzialny za dziecko modyfikuje ten plan nie rzadziej niż co pół roku, uwzględniając zmieniającą się sytuację oraz planowane i podejmowane kolejne działania na rzecz wyboru optymalnej dla dziecka dalszej drogi życiowej.

Jakie są w praktyce efekty powyższych działań? Dobrym wskaźnikiem może być ruch wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze na przestrzeni lat 2000–2008¹⁹ (zob. tabela 5).

¹⁹ Dysponujemy pełnym zestawieniem danych statystycznych za wszystkie lata z druków sprawozdawczych Ministerstwa Sprawiedliwości MS-16r.